

COL·LECCIÓ CONÈIXER, SÈRIE MAIOR, 4

BIOGRAFIES DE TARRAGONA

Volum IV

Manel Güell

Salvador-J. Rovira i Gómez

(COORDINADORS)

BIOGRAFIES DE TARRAGONA

Manel Güell

Arxiver de l'Arxiu General de la Diputació de Tarragona

Salvador-J. Rovira i Gómez

Professor emèrit de la URV

(COORDINADORS)

Volum IV

Amb el suport de

Primera edició novembre de 2014

© **Text** Manel Güell Junkert • Salvador-J. Rovira i Gómez

© **Imatges** Aportacions dels col·laboradors

© **Imatge de coberta** Alberich Fotògrafs. Propietat del Patronat Municipal de Turisme de Tarragona, cedida per a aquesta publicació.

© **D'aquesta edició** Onada Edicions

Edita

Onada Edicions

Plaça de l'Ajuntament, local 3. Ap. de correus 390 • 12580 Benicarló
Tel. 964 47 46 41 • www.onadaedicions.com • onada@onadaedicions.com

Disseny Ramon París Peñaranda

Maquetació Paül Peralta

Correcció lingüística Rosa M. Camps Cardona

ISBN: 978-84-15896-66-1

Dipòsit legal: CS-413-2014

Cap part d'aquesta publicació no pot ser reproduïda, emmagatzemada o transmesa en qualsevol format o per qualsevol mitjà, ja siga electrònic, mecànic, per fotocòpia, per registre o per altres mètodes sense el permís previ i per escrit dels titulars del copyright.

COL·LABORADORS D'AQUEST VOLUM

AGM	–	Anna Gispert Magaroles
AMC	–	Anna Maixé Cartaà
CIA	–	Cristina Icart Andolz
EASA	–	Eliseu A. Soler Álvarez
EPS	–	Eugeni Perea Simon
FET	–	Francesc Escatllar Torrent
FMG	–	Francesc Murillo Galimany
JCB	–	Joan Cavallé Busquets
JGT	–	Jaume Gómez Travé
JLV	–	Jordi López Vilar
JMC	–	Jaume Massó Carballido
JMBB	–	Josep M. Buqueras Bach
JMGP	–	Josep M. T. Grau i Pujol
JMMC	–	Joan-Maria Maixé Ceballos
JMOC	–	Jordi Morant i Clanxet
JMSJ	–	Josep M. Sanet i Jové
JMVS	–	Josep M. Virgili Sastre
JRS (†)	–	Jordi Rovira i Soriano
JVB	–	Joan Vernet i Borràs
MGJ	–	Manel Güell Junkert
MTMM	–	M. Teresa Muntanya Martí
MTVC	–	M. Teresa Vives Conesa
RLLR	–	Rosa Llorach Rius
SJRG	–	Salvador-J. Rovira i Gómez
XMC	–	Xavier Maixé Cartaà

més d'un miler de lliures, per sobre del valor del blat que reclamava l'Ajuntament, i es va negar a lliurar blat a la ciutat i a pagar el tribut. Malgrat aquests desentesos, al llarg de la primera meitat de segle, Salas Besora i el seu cunyat Vicenç Roig intervingueren en més de la meitat dels trenta-vuit arrendaments que es van contractar. A partir de 1722, Salas va tenir al seu càrrec la fabricació del pa de munició a Tarragona. El març de 1751 formà una companyia, juntament amb el seu fill Pau, a tres bandes, amb els nebots Nicolau Roig Salas i Josep Salas Bardina, per arrendar el pa a la ciutat de Tarragona. Van comprar milers de quarteres de blat i al final de l'arrendament els quedava una quantitat avaluable en 7.300 lliures. Malauradament, Roig es negà a passar comptes i, a més, efectuà grans compres de blat sense consultar-ho, per la qual cosa després d'un seguit de trifulgues que acabaren en plets, la companyia es dissolgué a través d'una concòrdia. L'any 1754 obtingué un préstec d'un miler de lliures de *Felip Montaner*↑, operació que van disfressar de compravenda de dos jornals d'horta als Mongons. Del seu matrimoni, el 1700, amb Maria Jover, fou pare de Pau, notari (*SALAS*↑, notaris); Josep, comerciant, i Tecla, monja. *CORTIELLA* [1987] 228-229, 239-241, 248, 257, 275; *JORDÀ* [1988] 83, 92, 102, 134-135, 151, 155, 176, 216, 270 i 322, i *GÜELL-ROVIRA* [1999] 219. (MGJ – FET)

SALAS BONI, PAU (*Tarragona* 1789 – 1851). Notari i col·leccionista. Nasqué el 19 de juny de 1789, fill del notari Francesc Salas Soler (v.1760-1834) i de M. Josepa Boni Besora (1758-1830), filla aquesta de *Carles Boni Serra*↑. Tenia dos germans, Josep M., comerciant, i Fructuós, també notari. La guerra del Francès esclatà quan era molt jove i s'allistà a les Milícies Urbanes de Tarragona, cos en el qual entrà de cadet els primers dies de 1809 i arribà a ser capità. Tot fa suposar que restà a la ciutat durant el setge napoleònic i el dia de l'assalt fou capturat, ja que a la partida del seu matrimoni fa constar estar en possessió de la medalla que Ferran VII concedí als presoners que van escapar de llurs presons a França. Tornà avià a Tarragona, on exercí com a notari reial durant trenta-set anys fins a la seva mort el 24 de

març de 1851. Segons la *Tarragona monumental*, de Francesc Albinyana i Andreu de Bofarull, Salas fou un destacat col·leccionista local de monedes, ja des de molt jove, i bona part del seu monetari fou arrabassat pels militars napoleònics. La guerra espatllà, a més, bona part del patrimoni familiar, de manera que el 1834 quan heretà del pare, es possessionà d'una casa amb entresòls al carrer de Sant Llorenç, un forn derruït i una casa annexa al carrer dels Descalços, una altra casa derruïda al carrer de Mediona, i tres horts (al carrer del Llorer, als Mongons i a les Franqueses), un dels quals tenia una casa inacabada i l'altre en tenia tres, també derruïdes. Arrendà els horts a pagesos, i el de les Franqueses l'alienà el 1841. Tenia el domicili a la plaça de les Pescateries Velles, i allí testà l'últim dia de setembre de 1844, davant del notari *Joaquim Fàbregas*↑, possiblement company d'armes el 1811. S'havia casat el 18 de març de 1815 amb M. Josepa Montserrat Oller (1798-1855), filla d'adroguers de Montblanc, havent fet capítols matrimonials el dia abans davant del notari Rafel Montaner. El succeí el fill Francesc Salas Montserrat (1821-1898), advocat. *ALBINYANA-BOFARULL* [1849] 373; *DASCA-ROVIRA-BARRIACH* [1993] 16 n.30-32, i *COMPANYS* [2000] 404-407 i 535. (FET – MGJ)

SALAVERA CARRIÓN, MANUEL (*Manila, Filipines*, 1823 – *Tarragona* 1909). Acadèmic i polític. Fou un important personatge que prengué part activa en

la vida social i política de la Tarragona de la segona meitat del segle XIX. Va néixer el 1823 a Manila, fill de militar, una carrera que també va seguir de jove i que el portà a assolir el grau de capità, malgrat que el 1843 l'hagué d'abandonar per esparterista. Estudià a l'escola de la Real Sociedad Económica Aragonesa de Amigos del País i fou número u de la promoció 1843-1847. Va arribar a Tarragona el 1848 després de guanyar una càtedra de matemàtiques a l'Institut de Segona Ensenyança. Els anys següents i fins a la seva mort participà activament en la política, afilerat sota la bandera del Partit Democràtic. Amb motiu del Bienni Progressista (1854-1856) fou revalidat dels seus graus militars i escollit comandant del segon batalló de caçadors de la Milícia Nacional de Província de Tarragona; el mateix any, fou nomenat cap de l'Estat Major de la subinspecció de l'esmentada institució. En acabar el Bienni fou proscribit per les seves idees. Va ser director del *Diario de Tarragona* en la seva època més progressista i fou multat per aquest motiu diverses vegades el 1865. Favorable a la Revolució de 1868, que destronà *Isabel II*[†], fou nomenat membre del comitè local i provincial del partit republicà i federal i participà com a representant de Tarragona en la firma dels pactes federals de Tortosa el 18 de maig de 1869. Dirigí el diari *El Eco republicano*, que fou suspès el 1870 per l'autoritat, i Salavera fou processat per aquest motiu. El 1873 fou nomenat successivament governador civil d'Osca (març), de Barcelona (juliol) i de Manila (octubre). El 30 de gener de 1874 cessà com a governador de Manila i retornà a Tarragona per reintegrar-se en la seva tasca com a catedràtic d'institut. En les eleccions de 1881 entrà com a regidor a l'Ajuntament, on continuà els anys següents, que arribà a primer tinent d'alcalde. Fou cofundador del diari possibilista *El Gubernamental* l'any 1885, que durà fins a la seva fusió amb *El Orden* el 1887. L'any 1888 es presentà com a diputat provincial pel partit republicà. En l'àmbit professional desenvolupà la seva tasca a l'Institut de Tarragona, del qual fou secretari a partir de 1862 i director entre 1893 i 1900; es jubilà el 1903. Fou soci de la Societat Arqueològica Tarraconense a partir del 29 de juny de 1853 i fins al seu decés el 1909. En la seva etapa com a governador civil d'Osca, assistí a la in-

auguració del museu provincial d'aquella capital el 29 de juny de 1873 i en l'acte fou qualificat de *persona ilustrada y de grandes aficiones artísticas*. Va ser, igualment, un dels fundadors de l'*Asociación de Catedráticos numerarios de Instituto*, que es va crear a Madrid el 1892 sota la seva presidència i a la llarga en va esdevenir president honorari. A més, va escriure dues obres relacionades amb les matèries que impartia: *Cóplemento elemental a la aritmética y álgebra de la segunda enseñanza* (Barcelona, 1891) i *Complemento elemental de geometría y trigonometría rectilínea* (Tarragona, 1892). Els darrers anys va implicar-se en tasques humanitàries com a delegat provincial de la Creu Roja a partir de 1898, i en va ser president honorari de la comissió provincial. Morí a Tarragona el 1909 als 85 anys. **BASO** [1957]; **AVELLÀ** [1968]; **RECASENS-SÁNCHEZ REAL** [1969] 81; **HORMIGÓN** [1980]; **HERAS** [1981] 62 n.6, i **VIRGILI** [1990]. (JLV)

SALAZAR, BERNABÉ DE (? m.s. XVII). Militar hispànic, governador de Tarragona. Quan arribà a Tarragona pels volts de Nadal de 1640, era tinent coronel del regiment del comte d'Oropesa, enquadrat dins de l'exèrcit del marquès de Los Vélez que envaï Catalunya per reprimir la revolució segadora. Havia participat en tota la campanya militar d'invasió, i en el mes següent prengué part en l'acció de Martorell on va resultar ferit d'un tret de mosquet a la mà, i també en la batalla de Montjuïc, d'on també en sortí malferit. Salazar formava part de la junta de guerra de l'exèrcit i fou considerat un dels militars més capaços i experimentats. A mitjan abril de 1641 aconseguí rebutjar un intent d'assalt enemic sobre Riudoms, població convertida en quarter militar que li havia estat assignat. Entre desembre de 1641 i al llarg de 1642, Salazar esdevingué governador militar interí de Tarragona. D'acord amb el càrrec, va demanar dos préstecs de 3.000 lliures al Consell Municipal, d'aquells que no es retornaven i ja se sabia. També va plantejar la necessitat d'organitzar la milícia local al servei de Felip IV, i en alguna ocasió va servir-se del sometent tarragoní per acompanyar el virrei a Lleida. **GÜELL** [2003] 53, 56 i 67, i **FLORENSA-GÜELL** [2005] 250. (MG)